

Sygn. akt I CSK 166/16

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku J. W.
przy uczestnictwie M. sp. z o.o. w R.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 22 października 2015 r., sygn. akt V Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i oddala
wniosek uczestnika postępowania o zasądzenie kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J.W. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 22 października 2015 r., oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 19 grudnia 2014 r. Wnioskodawca domagał się ustanowienie służebności gruntowej linii wodociągowej dla nieruchomości władnącej przez należącą do niego działkę nr [x]/4 obr. [x] w R. ul. W. za wynagrodzeniem. Sąd Rejonowy oddalił wniosek, ponieważ ustalił, że w dniu 6 grudnia 2010 r. wnioskodawca zawarł z Gminą Miasto R. i uczestnikiem postępowania – M. sp. z o.o. w R. (M.), umowę, w której wyraził zgodę Gminie na korzystanie z jego działki, celem uzyskania pozwolenia na budowę i wykonania robót związanych z budową sieci wodociągowej w ramach inwestycji celu publicznego oraz zgłoszenia robót i wykonania przyłącza wodociągowego do znajdującego się na tej nieruchomości budynku mieszkalnego, na nieodpłatne umieszczenie na działce, na czas nieokreślony elementów wykonanej sieci i urządzeń, a ponadto na nieodpłatne korzystanie z działki w celu ich napraw i konserwacji. Wyraził również zgodę M. na wejście w teren działki w celu wykonania robót, korzystanie z pasa gruntu położonego wzdłuż potoku w odległości 3 mb poza skrajnią uzbrojenia w głąb działki dla celów eksploatacji, kontroli, naprawy i czyszczenia urządzeń wod. kan. w pasie gruntu i na składowanie urobku z wykopu na pow. ok. 15-20 m². W umowie przebieg pasa gruntu udostępnionego do korzystania przez M. oznaczono linią czerwoną na załączniku graficznym. Wnioskodawca oświadczył, że nie będzie lokalizował budynków lub budowli w odległościach mniejszych od normatywnych oraz nasadzał drzew na sieciach i przyłączach wod.-kan. w pasie o szerokości 3m (1,5 m od osi sieci w obu kierunkach). Z tytułu korzystania z działki wnioskodawcy Gmina zobowiązała się wykonać na swój koszt przyłącze wodociągowe do jego budynku mieszkalnego i przekazać mu je na własność. Zgodnie z zawartą umową M. wykonał nieodpłatnie na rzecz wnioskodawcy przyłącze o łącznej długości 250 mb. Sądy obu instancji wskazały, że przesłanką uwzględnienia kierowanego przeciwko przedsiębiorstwu przesyłowemu wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest wykazanie, że służebność ta jest konieczna do właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., a przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy. Tymczasem w rozpatrywanym wypadku strony umownie

uregulowały tytuł prawny przedsiębiorcy przesyłowego do korzystania z nieruchomości powoda. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony i obowiązuje strony.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305² § 2 k.c. przez błędną wykładnię i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, a także o uchylenie w całości poprzedzającego je postanowienia Sądu Rejonowego w R. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonych postanowień w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawcy uczestnik wniósł o oddalenie tej skargi i zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący umotywował potrzebę rozpatrzenia jego skargi przesłanką przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., to znaczy wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego wykładni art. 305² § 2 k.c. w zakresie koniecznego warunku umowy o służebność przesyłu jakim jest wynagrodzenie

dla właściciela gruntu i jego funkcji. Wnioskodawca podniósł także, że jego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, skoro Sąd wydał zaskarżone orzeczenie w warunkach naruszenia i wbrew postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2010 r., III CZP 66/10, LEX nr 621345 oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 07.08.2014 r., II CSK 573/13, LEX nr 1514766.

Zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno być sformułowane jako problem prawny wymagający rozstrzygnięcia, z określeniem przepisów prawa, w związku z którymi powstał i wskazaniem argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi to być problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572). Wskazane przez skarżącego zagadnienie prawne nie może być uznane za istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., ponieważ w realiach rozpoznawanej sprawy jego rozstrzygnięcie nie jest konieczne. Przyczyną oddalenia wniosku było stwierdzenie, że uczestnik postępowania dysponuje umownym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy - umowa ma charakter zobowiązaniowy (obligacji realnej), zabezpiecza potrzeby przedsiębiorstwa przesyłowego i powoduje, że ustanowienie służebności nie jest konieczne dla właściwego korzystania przez uczestnika z urządzeń przesyłowych. Tymczasem warunkiem skuteczności roszczenia z art. 305² § 1 k.c. jest niezbędność służebności, aby możliwe było umieszczenie i eksploataowanie sieci przesyłowej. W związku z tym rozważania o „wykładni koniecznego warunku umowy o służebność przesyłu o jakim mowa w art. 305² § 2 k.c., a mianowicie wynagrodzenia jako elementu umowy i jego funkcji” nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ zagadnienie to podlegałoby badaniu jedynie w wypadku istnienia podstaw do ustanowienia służebności.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi -

bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność wniesionej skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa prowadzącym do niebudzącego wątpliwości wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). Skarga wnioskodawcy nie spełnia tych wymagań. Skarżący nie wyjaśnił, w jaki sposób rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego instancji miałyby naruszać wskazane przez niego orzeczenia Sądu Najwyższego. Poza tym ewentualna niezgodność orzeczenia z stanowiskiem zaprezentowanym w dwóch orzeczeniach Sądu Najwyższego nie przesądza o oczywistej zasadności skargi, tym bardziej gdy treść przytoczonych orzeczeń nie pozostaje w sprzeczności z wydanym w niniejszej sprawie orzeczeniem.

Przytoczone przez skarżącego podstawy przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiły więc, a okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 1 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c.